

O požáru v Nadějkově

To veliké sucho a noc ze dne 16. na 17. duben (s neděle na pondělí) r. 1893 byla pro městečko Nadějkov osudná. Klidně každý usínal. O ½ 2 hodině v noci, tedy v době nejpevnějšího spánku, rozléhlo se tichem nočním děsivé volání „hoří“, několik osob pekařem Kaprálem upozorněno běhal v chabém přístrojení budít ohrožené a svolávat pomoc. Plamen vyšlehl v koutě, kde sbíhá se domek Kaufmana, kupce, s domky Albertovým a hostincem Polákovým. V okamžiku stálo zadní pozadí domu Polákova a sousedící stodola Kaufmanova v ohni. Vzadu bydlící krejčí František Duchoň zachoval stěží s rodinou život, Josef, syn Polákův, mrzák od narození, byl značně popálen. Lidé chráníce životy nemohli oheň lokalizovat a také nebylo ani možno. Veškery okolní domky byly dřevěné, doškami pokryté, všude samá sláma a nepořádek, jak už při malých domkách bývá a k tomu všemu při dlouhotrvajícím suchu bylo všechno tak suché, že pouhým žárem chytalo.

Oheň zachvátil dům Kaufmanův, starosty p. Fr. Dvořáka, strávil vbrzku i chatrné domky Dvořáka ml. i pekaře Cvigra. Vzadu už hořela Steinerova stodola, stáje, od kteréž chytil hostinec Tomáše Jandy. Z moře plamenů vyčníval jediný vysoký dům Eduarda Steinera, kupce, jednopatrový – „pošta“. Majitel důvěřoval pevné stavbě, nedal ani houfně sběhlému lidu vynášet, a dlouho, skoro čtvrt hodiny, vzdorovala stavba rozbouřenému živlu a vtom proskočil plamínek střechou doškovou a jako svíce vzplanul bohatými zásobami přeplněný dům. Na hašení pro vzniklý žár nebylo pomyslení, marně se mnozí namáhali. Od Jandového hostince chytilo se stavení Jana Duška, k tomu těsně přiléhalo jednopatrové staveníčko Václava Vacka staršího, hokynáře. Není divu, že i to chytlo a s ním proslulé baráky nadějkovské, tak řečený „růžek“, jednosvětnicové chaloupky Františka Dvořáka, ševce, A. Steinera z Kvašťova, Jana Sazymy.

Oheň šířil se směrem od východu k severu a větříček vál mírný od západu. To bylo štěstí v neštěstí. Když hořelo na růžku, od ukrutného vedra chytala se fara a jen přičiněním p. správce Hütnera, sedláka J. Fořta ze Šíchovy Vesce a hasiče Šmelce byla zachráněna. Nemocný d. p. farář byl odveden do školy, matriky odneseny na bezpečné místo. Od Sazymova doku chytil se ještě dřevěný domek M. Plochovy a vtom přijížděli obratní hasiči jistebničtí. Za stavením Plochové hned za malinkou zahrádečkou zvedá se pověstná „Šitnerovina“, barák to rozbitý, střechou svítí sluníčko až na podlahu, a není už dávno obydlen. A právě před tou boudou přestalo hořet, jistebničtí hasiči za pomoci Boží omezili oheň. Lid sbíhal se ze všech stran a sem tam i pobíhajícími vznášeno nejisté mínění „čeledín Kaufmanův je tam v ohni i s koňmi“. Celá strana náměstí východní v ohni, slaměná střecha domku Jiškova se chytá, leč majetník hájí statečně a přikvapivší hasiči z Drahnětic mu zdárně pomáhají. Kupecký krám Kaufmanův hoří zřepdu, veškery oleje povstají sloupy plamennými vzhůru a za těmi vzadu jistě člověk. Nikdo nemůže se odvážit, aby úzkou chodbou pronikl do stájů koňských, vždyť v té chodbě hoří sudy petroleje, odjinud není k němu přístupu. Tak zahynul mladý muž uhořením. Bylo to srdcelomné, když ráno našli zuhelnatělou mrtvolu. Dle polohy, v jaké byla nalezen, bylo uznáno, že smrt měl lehkou, ležet jako člověk spící na straně levé maje ruku levou klidně pod hlavou a znalci dotvrzují, že dým oknem vniklý ho hned udušil a potom teprve že mrtev uhořel i s koňmi, jimž byl dobrý čeledín. Čeledín ten jmenoval se Josef Rych, 23 letý, syn vdovy ze Hronovy Vesce, které byl podpora a radost jediná. Hoch to byl spořádaný, úslužný a pilný; všichni ho chválili. Měl při sobě více peněz, při mrtvole bylo nalezeno 7 poloroztavených zlatníkův. Ráno měl časně jeti pro zboží na nádraží, spal v šatech a ve vestě nalezeny hodinky neporušené, vesele tikající, a ukazovaly na hodinu 10; patrně šly mu špatně. S těmi hodinkami je to věc jistě podivná.

Kupci Kaufmannovi uhořelo ještě šest kusů hovězího dobytka, Rozenzweigovi kobyly (v ceně as 20 zl.) a shořela kráva. Ve zmatcích při ohni zachránil prý četnický závodčí Josef Culka dvě, někteří říkají, že tři, osoby od jisté smrti; jsou na to i svědci. Ostatně se soudním vyšetřováním ukáže, kolik je na celé věci pravdy.

Celkem přišlo 16 čísel na popel: hostinec žida Poláka č. 24, Škotovina, t.j. dům tábořského kupce J. Stibora, dům kupce Kaufmanna, žida, č. 23, domek starosty Fr. Dvořáka a jeho syna Františka, krejčího, č. 22, barák pekaře Antonína Cvigra č. 66, barák žida Emanuela Steinera, dům téhož Em. Steinera č. 20, dům kupce Eduarda Steinera, žida, č. 19, hostinec Tomáše Jandy č. 18, domek Jana Duška č. 17, domky Františka Švehly, mlynářského, č. 34, Františka Dvořáka, ševce, č. 33, Karla Steinera, žida, č. 32, Jana Sazymy vulgo Klusálka č. 31, dřevěný domek Anny Plochovy. Každý z těch pohořelých je pojištěn až na Jandu, který před nedávnem pojistku pustil.

Na hořící ještě druhého a třetího dne stavení je pohled smutný. Jen holé zdi, na těch tu a tam doutná trám, komíny jako prosebné ruce přes to všechno vyčnívají k nebesům, kolem nich hoří ještě zásoby obilí, zboží kupeckého. Každý z pohořelých smutně se dívá na ta místa, kde včera večer klidně ku spánku se ukládal. Jandu museli hlídat, aby si v zoufalství na život nesáhl. Celé náměstíčko je pokryto kusy polorozbitého nábytku, který lidi ohni uchvátili, na farské zahradě všude v uchráněných peřinách malé děti, větší pobíhají sem tam, do všeobecného nářku svoje nářky mísíce.

Hned druhého dne utvořilo se místní komitě pro podporu pohořelých. Povolání jsou veň: Karel Kasner, c.k. major m. sl. bytem v zámku, Vojtěch Hüttner, správce velkostatku, starosta Fr. Dvořák, hospodář obecní Jan Dušek, řídicí učitel Jan Hůrka se svým zetěm MUDrem Janem Blabolem, obvodním lékařem zde, učitel František Zenkl, žid Gustav Fischel a kaplan František Teplý. Vydalo se povolání na sousední obce, některé farní úřady, známé osoby. Kaplan pak vyzval osadníky zdejší, aby chlebem, obilím, potravinami vůbec vypomohli. A zase ukázal se ten krásný tah v povaze našeho venkovského lidu = obětavost, jež není štedrá pro chválu lidskou a tu zdánlivou čest, která je ale konána z čisté lásky bliženské, jak to Bůh poroučí.

Jmenovati jednotlivé osadníky i hospodáře mimo osadu bylo by dlouhé, když jednoduše říci možno každý zámožnější přispěl, takže sešlo se tolik bochníků chleba, kolik ho v Nadějkově nikdy nebylo: jistě přes 300 kusů. Též slámu, seno, někteří přivezli, takže na první dny vystačila úplně pro dobytek pohořelých.

Do farní kroniky Nadějkova zaznamenal kaplan František Teplý.

Plán vyhořelých domů (na následující straně) nakreslil učitel A. Tůma.

